

УДК 821.161. 2'06-3
DOI: 10.35619/pse.vi3.46

Лоцман Руслана
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри вокального виконавства
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова, Заслужена артистка України,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-8500-1402
e-mail: rusyalotsman@ukr.net

«ЖИВІ МЕЛОДІЇ СЕЛА» У ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОМУ РЕПЕРТУАРІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ

Анотація. У статті проаналізовано особливості застосування у вокальній підготовці здобувачів освіти факультетів мистецтв результатів інноваційного проєкту автора дослідження «Живі мелодії села». Схарактеризовано особливості реалізації проєкту «Живі мелодії села», подано відомості про учасників та переможців. Проаналізовано зміст пісенної збірки, що охоплює різножанрові народні пісні Черкащини та світлини мистецьких творів. Акцентовано на важливості використання відеоматеріалів проєкту, які дозволяють почути та побачити автентичних виконавців української пісні та перейняти від них специфічні прийоми і засоби народного україноспіву. Пропоновані матеріали – експедиційні відео та нотна збірка проєкту, спрямовані на музичний, всебічний духовний розвиток студентів, їх патріотичне виховання та збагачення світогляду, формування вокально-педагогічного репертуару та стимулювання до науково-пошукової і мистецько-просвітницької діяльності.

Ключові слова: інноваційний проєкт, «Живі мелодії села», україноспів, вокально-педагогічний репертуар, відеоматеріали, нотна збірка, здобувачі мистецької освіти.

Постановка проблеми. Події попереднього десятиліття актуалізували проблему національно-патріотичного виховання української молоді на матеріалах традиційної культури загалом та, української пісні зокрема. Зважаючи на те, що кожного року зменшується кількість носіїв автентичного фольклору в селах, необхідність передачі його молодому поколінню задля збереження унікальних творів та їх виконавської стилістики стає пріоритетним завданням сучасних практиків-дослідників та викладачів. Методичне забезпечення мистецької освіти в умовах війни в Україні потребує створення електронних музичних архівів для дистанційного вивчення вокально-педагогічного репертуару та його подальшого практичного використання. Водночас, зростає роль інноваційних проєктів у процесі фахової підготовки здобувачів вищої освіти факультетів мистецтв, зокрема впровадження нових методичних напрацювань та технологій. Реалізований автором дослідження

проект «Живі мелодії села» пропонується для збагачення вокально-педагогічного репертуару та особистісного творчого зростання здобувачів вищої освіти факультетів мистецтв.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Проблема формування вокально-педагогічного репертуару здобувачів вищої освіти факультетів мистецтв знайшла своє відображення в працях В. Антонюк, О. Прядко, Н. Можайкіної, Г. Побережної, Д. Агеева, Е. Колосової, Ю. Мережко, Є. Проворової, Т. Ткаченко, В. Ковальської та багатьох інших фахівців галузі мистецької педагогіки. На важливості застосування інноваційних проєктів та технологій у фаховій підготовці здобувачів вищої освіти акцентували у своїх працях видатні науковці: В. Андрущенко, В. Кремень, Л. Ващенко, І. Зязюн, Г. Падалка, А. Козир, В. Огнев'юк, С. Сисоєва, Л. Василенко, К. Завалко, В. Федоришин та інші. В умовах сучасної війни зросла кількість україномовних збірників вокально-педагогічного репертуару, який пропонується до вивчення здобувачам освіти факультетів мистецтв під час фахової підготовки. Зокрема, для навчання народного україноспіву можна використовувати багато збірок фольклору, наприклад: лемківські пісні [12], фольклор Слобожанщини [8], Рівненщини [7], Житомирського Полісся та інших регіонів України [5]. Універсальним виданням вважаємо книгу В. Ковальської «Пісенний світ українознавства», в якій вміщено календарно-обрядовий цикл народнопісенного репертуару з примітками та методичними рекомендаціями упорядника [9].

Актуальними є посібники для вокалістів класичного напрямку, які презентували Ю. Мережко, Д. Агеев та Т. Кисилевська, Є. Проворова, Г. Шепеленко, Г. Побережна, Т. Щериця [1; 6; 10]. На межі народно-класичного та естрадного репертуару упорядкований посібник Г. Яківчук «Подільські солоспіви» – у ньому багато творів сучасних авторів, які можуть виконувати як солісти, так і бандуристи-вокалісти та тріо [11]. Репертуарні збірки для виконавців естрадного напрямку є менш поширеними, оскільки в процесі навчання здебільшого, використовуються аудіоматеріали – фонограми з оригінальними записами співаків та «мінусівки» - супровід для власного співу. Утім, раніше автором статті було видано збірку вибраних творів з фортепіанними клавірами видатного композитора сучасності І. Кириліної, яка писала багато пісень для відомих представників української естради – Н. Матвієнко, А. Кудлай, Л. Сандулеси, О. Білозір та ін. [4].

Реалізація інноваційного проєкту «Живі мелодії села» та прямий контакт з носіями фольклору Черкащини стимулювали автора дослідження до фіксації кращих пісенних зразків та видання нотної збірки для подальшого використання в мистецькій педагогіці. Додатком до книги є відеофільм, що дозволив задокументувати виконавську культуру україноспіву первинних носіїв та доступний для перегляду в інтернет-просторі.

Метою статті є обґрунтування важливості та результативності інноваційного проєкту «Живі мелодії села» у вокальній підготовці здобувачів освіти факультетів мистецтв, опис рекомендацій до застосування відеоматеріалів та нотної збірки в процесі навчання україноспіву та опанування нового вокально-педагогічного репертуару.

Виклад основного матеріалу дослідження. Удосконалення процесу вокальної підготовки здобувачів освіти мистецьких спеціальностей потребує розробки та застосування нових форм і методів, онлайн-курсів та інноваційних проєктів. Єдність науки та практики впливає на якісні та змістовні зміни процесу мистецької освіти. Проєкт «Живі мелодії села», що спрямований на забезпечення вокально-педагогічним репертуаром майбутнього вчителя мистецтва, вирізняється інноваційністю, використанням креативних індустрій у вигляді нотно-методичного та аудіовізуального матеріалу. Актуальність застосування результатів проєкту підтверджується тим, що навчання народного україноспіву потребує не тільки нотних записів фольклорних творів, а й звукового прикладу у вигляді експедиційного матеріалу у виконанні автентичних виконавців. Саме в цьому особливість «Живих мелодій села», що дозволить почути, побачити та перейняти співочу традицію здобувачам освіти мистецьких факультетів безпосередньо в носіїв. Наявність текстів та нот, розшифрованих автором та надрукованих в збірці проєкту, полегшить процес пошуку якісного вокально-педагогічного репертуару, що буде корисним у майбутній концертній та викладацькій діяльності студентів.

Історія створення проєкту. Фестиваль української традиційної культури «Живі мелодії села» реалізовано в 2020 році як конкурс талановитих виконавців-носіїв пісенної, інструментальної культури, майстрів народного мистецтва. Кінцевим результатом фестивалю стала презентація відеофільму і мистецької збірки в інтернет-просторі з метою їх застосування в мистецькій педагогіці. Проєкт реалізовано на Черкащині під час карантину, коли в Україні призупинились мистецькі події через світову пандемію. Організація проєкту відбувалась в дистанційному форматі, розсилка та прийом заявок від учасників фестивалю також була онлайн. Проте через неможливість зібрати одночасно в одному місці лауреатів фестивалю, автори проєкту ініціювали створення документального відеофільму «Живі мелодії села», який фіксує стан розвитку україноспіву в сучасних умовах та розкриває нові імена української традиційної культури.

Основною ідеєю фестивалю є пошук та підтримка талановитих виконавців – носіїв пісенної, інструментальної культури, майстрів народного мистецтва та відеофіксація їх творчості у фільмі-презентації «Живі мелодії села» та мистецькій збірці. Мета проєкту: збереження пісенної спадщини та різновидів народного прикладного, інструментального мистецтва; налагодження співпраці творчих особистостей та колективів; збирання архіву традиційних пісень

Черкащини та впорядкування нотної збірки з піснями й народними мелодіями; зйомка та презентація відеофільму про талановитих виконавців української музики і народних майстрів; національно-патріотичне виховання молоді.

Організатором фестивалю виступила громадська організація «Центр української пісні «Народна філармонія» за підтримки Черкаської ОДА. До оргкомітету та журі конкурсів фестивалю долучились видатні діячі: Народна артистка України, солістка тріо «Золоті ключі» В. Ковальська; Заслужений діяч мистецтв України, багаторічний керівник Черкаського народного хору Л. Трофименко; Заслужений працівник культури України, режисер програм Українського радіо Г. Гаценко; Народна артистка України, бандуристка-вокалістка Л. Зайнчківська, художниця та лауреатка премії ім. К. Білокур – Г. Забашта; солістка Національної філармонії України Т. Школьна; завідувач відділу фольклору «Обласного центру народної творчості та культурно-освітньої роботи» Черкаської обласної ради Н. Сайченко та автор цієї статті.

Відповідно до розробленого Положення про фестиваль було передбачено його основні етапи: 1) відбіркового конкурсу українського традиційного мистецтва за номінаціями: «народний спів» (соло, гурти, ансамблі, хори), «народне інструментальне виконавство» (соло, троїсті музики, ансамблі), «народне прикладне мистецтво» (вишивка, гончарство, ковальство, художні роботи, рукотвори з дерева тощо); 2) відеозйомка переможців фестивалю в місцях побутування традиційної культури в межах Черкаської області; 3) презентація відеофільму та збірки пісень «Живі мелодії села»; 4) онлайн-Гала-концерт та нагородження переможців Фестивалю.

Початковий етап реалізації проєкту передбачав прийом заявок на участь у фестивалі-конкурсі традиційної культури Черкащини, основною вимогою якого була наявність двох прикріплених відеофайлів власного виконання народної пісні українською мовою. На цьому етапі відбулось три онлайн-конкурси, зокрема: народних майстрів та художників; виконавців на традиційних народних інструментах; виконавців української пісні. Останній об'єднав солістів, гурти, ансамблі, хори за номінацією «народний україноспів». Попри те, що фестиваль планувався в межах Черкащини, було отримано 168 заявок з 6 областей України: 97 колективів та солістів конкурсу української пісні віком від 5 до 85 років, 11 учасників конкурсу інструментального мистецтва та 60 майстрів і художників. Варто зазначити, що однією з головних умов фестивалю було представлення учасником фольклору та традицій рідного краю.

На основному етапі проєкту відбувся відбір фіналістів та підготовка до відеозапису переможців на їх місцевих локаціях. Паралельно з проведенням конкурсного відбору готувалася нотна збірка, для якої необхідно було: створити список творів переможців (пісні, малюнки, фото, ноти); розшифрувати надіслані відеоматеріали (нотні та тексти пісень, уточнити інформацію про виконавців кожного твору), набрати ноти та тексти; відібрати та обробити фотоматеріал,

підготувати макет збірки до друку; видрукувати 1000 екземплярів збірки для подальшої презентації та викласти в інтернет електронний варіант. До цієї роботи було залучено здобувачів вищої освіти факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова, які не тільки допомагали в розшифруванні текстів пісень, а й долучились до підготовки основного етапу фестивалю.

Для створення відеофільму оргкомітет передбачив виконання таких завдань: відбір потенційних учасників відеозйомки; комунікація з керівниками колективів та солістами; складання маршруту та узгодження його з учасниками. Упродовж 10 діб відеозйомки лауреатів фестивалю команда проєкту відвідала 18 населених пунктів Черкащини з метою фіксації живої традиції та створення фільму «Живі мелодії села», тривалість якого становить 45 хвилин і який є загальнодоступним для інтернет-аудиторії.

Презентація проєкту відбулася у форматі онлайн-Гала-концерту та нагородження переможців в умовах карантинного обмеження в «Пісенній Світлиці» с. Сигнаївка Черкаської області 20 вересня 2020 р. Збірки проєкту поширювались під час творчих зустрічей автора у закладах освіти України та світу. Фестиваль дав змогу не тільки відібрати кращих виконавців україноспіву, інструментальної музики та майстрів народного мистецтва, а ще й створити методичну лабораторію, результатом якої є повнометражний документальний відеофільм проєкту «Живі мелодії села». Покази фільму відбулися в різних закладах культури України, університетах та школах.

Тож в процесі реалізації культурно-мистецького проєкту «Живі мелодії села» ми отримали вагомі напрацювання – збірку фольклорних пісень Черкащини та відеофільм для використання в процесі мистецької освіти. У статті аналізується зміст створених матеріалів та особливості його використання у мистецько-педагогічній практиці.

Зміст збірки пісень «Живі мелодії села» охоплює різножанрові народні пісні, представлені фольклорними колективами та солістами. У нотній збірці презентовано 45 кращих зразків пісенної культури Черкащини та 49 творчих робіт майстрів і художників [3].

Починається збірка з пісень, записаних автором статті ще в 2003 році від співачки с. Сигнаївка Л. Кирилюк (1918-2005рр.) та її доньок Л. Підмогильної, Н. Касянчук. Це ліричні «Ой, упав сніжок», «Гей, ковалю», «Зайшло сонце за віконце». Далі подано по одному твору від переможців конкурсу україноспіву: «Берега сира» (фольклорний колектив с. Сагунівка), «Вийду я на горку» (колектив «Спадщина», м. Жашків), «Мене мати лає» (колектив «Калина» с. Хижинці), «Ой, ти, вишенько» (Т. Затула, с. Кантакузівка), «Ой, яр, я за яр» («Калиновий цвіт», с. Кантакузівка), «Їхали козаки» (гурт «Отамани, м. Тальне»), «Лебедюші» (колектив «Вишневий хутір», с. Соколівочка), «Веселість, веселість» (колектив «Осітняни», с. Осітна), «Мені ворожка ворожила» (тріо

«Берегиня», с. Куцівка), «Чорнявая для попа» (ансамбль «Орхідея», с. Дашуківка), «Бариш мене, моя мати» (колектив «Надвечір'я», с. Великий Хутір), «До кузні ішла» (колектив с. Павлівщина), «Кличуть мене у приданочки» (колектив «Придани», с. Вершина-Згарська) та інші. До всіх творів подані примітки упорядника збірки з інформацією про жанр твору та виконавців, а також про первинних інформантів фольклорного зразка. Кожна сторінка збірки пісень ілюстрована малюнками майстрів, які виготовляють своїми руками традиційні глечики, вишиті вироби, ляльки-мотанки, в'язані гачком пальчикові іграшки, солом'яні вироби тощо. Для студентів факультетів мистецтв, які в майбутньому працюватимуть в школі, така книга стане в нагоді, аби розповідати школярам про народні ремесла і традиції. І користь збірки «Живі мелодії села» в тому, що її репертуар буде однаково зрозумілим та потрібним для пізнання як студентами, так і школярами.

Відеофільм «Живі мелодії села» у виконавсько-педагогічній практиці дозволить здобувачам освіти познайомитися з народними талантами: співаками, кобзарями, гуртами, майстрами, а пізніше використати фрагменти відеоматеріалів проєкту на заняттях мистецтва в школі. До відеозйомки фільму «Живі мелодії села» було залучено майже 20 творчих особистостей з різних куточків Черкащини: Корсунь-Шевченківська, Городищини, Чигиринщини, Драбівщини, Чорнобаївщини, Шполянщини, Звенигородщини, Тальнівщини. Відеозйомка виступів переможців фестивалю відбувалася в місцях побутування традиційної культури, на відкритих площадках та при центрах культури і дозвілля, що дозволило презентувати природні локації і красу Наддніпрянщини. Прекрасні народні пісні прозвучали у фільмі у виконанні Тетяни Затули та колективу «Калинова родина» з с. Кантакузівка: «Ой, ти вишенько», «Ой, яр, я за яр», «Да жалуй, жалуй, моя мамко». Автентичні виконавці з с. Сагунівка здивували нас унікальними піснями в багатоголоссі: «Соловейку мій», «Ти капуста», «Ой, летіла зозуленька через круту гору». Після зустрічі з фольклорним колективом «Родовід» с. Білоусівка ми довго наспівували купальську «Сьогодні Івана, а завтра Купайла», яка також представлена в методичних матеріалах проєкту. Кобзар Михайло Коваль з с. Великий Хутір наспівав старовинну пісню «Ой, із-за гори», яку ми рекомендуємо до вивчення здобувачам освіти факультетів мистецтв.

У фільмі співають фольклорні колективи сіл Кантакузівка, Сагунівка, Свидівок та інших населених пунктів Черкащини, що є взірцями автентичного народного україноспіву. Наприклад, фольклорний колектив «Родовід» (кер. Л. Бондар), створений у 1984 р. при закладі культури с. Білоусівка Черкаської області, малої батьківщини народної артистки України Д. Петриненко. Колектив унікальний своєю пісенною традицією, яка тяжіє до полтавського багатоголосного співу, в якому октавний унісон верхнього «тьончика» з нижнім голосом створюють неповторну темброву палітру голосів поруч з виводом.

Виконавській манері характерне прискорення темпу та розширення певних фраз при заспівах, розриви на окремих словах, різкий точний верх та могутній насичений голос. У репертуарі колективу – понад 150 автентичних перлин, серед яких «Да випустила та соловейка», «Ой, не ходи да, раскудрявчик», обрядова «Сьогодні Івана, а завтра Купайла», весільна «Ой, тихо, тихо Дунайко воду несе» та інші, які ввійшли до документального фільму «Живі мелодії села» (див. іл.2). Керівник колективу «Родовід» Л. Бондар інформувала про те, що попри велике бажання та спроби відтворити дитячий фольклорний колектив у с. Білоусівка ця мрія залишається нереалізованою. Усвідомлюючи проблему старіння носіїв народно-автентичного україноспіву, ми намагаємось знайти молоду заміну - тих, хто передану спадщину понесе в майбутнє. Переконані, що записана під час реалізації проєкту пісенна спадщина має бути основою для навчання молодих співаків від школи до консерваторії.

Застосування результатів проєкту «Живі мелодії села» у мистецько-педагогічній практиці. Під час зйомки відеофільму в Чигирині ми познайомились з колективом «Козачка», який виконав старовинну українську пісню «Ой, із-за гори». Після того цю пісню підхопили діти автора статті і це стало поштовхом до впровадження результатів проєкту в процес мистецької освіти. А жартівливу пісню «Ой, гоп в нашій хаті», перейняту від фольклорного ансамблю «Спадщина» с. Сигнаївка, представила на фестивалі здобувачка вищої освіти НПУ імені М. П. Драгоманова А. Мураховська. Прекрасні зразки фольклору у виконанні тріо «Дожниця» з м. Тальне – «Виорала бариня толоку», «Чепуруха», подані в збірці фестивалю, вже давно полюбилися здобувачам вищої освіти факультетів мистецтв, які виконують їх на концертах та іспитах. Творчість молоді фольклористки, здобувачки вищої освіти Київського національного університету культури та мистецтв А. Христенко спирається на відтворення традиційного співу та презентації на сцені фольклорних перлин с. Білоусівка та інших сіл Драбівщини.

Упродовж 2020-2024 рр. збірка «Живі мелодії села» активно використовується в закладах мистецької та загальноосвітньої і вищої освіти України. У процесі впровадження авторської методики навчання україноспіву було представлено результати проєкту здобувачам вищої освіти факультетів мистецтв Тернопільського, Уманського, Кам'янець-Подільського та інших педагогічних університетів України, де здійснюється фахова підготовка майбутніх вчителів мистецтва. Проведено онлайн-лекції з теми формування вокально-педагогічного репертуару здобувачів вищої освіти різних ЗВО, під час яких авторка дослідження демонструвала кращі фольклорні зразки, записані на Черкащині в межах зазначеного вище проєкту. Здобувачів вищої освіти факультету мистецтв імені А. Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова в 2023 році підготували концертну програму на основі збірки «Живі мелодії села». Ці твори спрямовані на розвиток дикції, плавного звуковедення, використання

різних регістрів голосу в народно-автентичній манері (вивід, тоньчик, брало тощо).

Цікавим для вивчення став твір про стародавні українські імена, де їх звучить одинадцять: «Бариня» – вона ж «Варвара Степанівна, Васька Василівна, Юхима Трохимівна, Марія Павлівна, Федося Михайлівна, Зінька Філонова, Явдоха Миронова, Соловея Гнатов, Галина Кіндратова, Катря Степанівна, Ганна Сарафанівна» [3, с.11].

Саме такі фольклорні перлини дають змогу здобувачам вищої освіти не тільки можливість шліфувати вокальну техніку (твір звучить в швидкому темпі з поступовим розширенням на початки куплетів), але й нові знання про наші традиції (орати, сіяти, співати).

Під час концертних турів автора статті широка аудиторія знайомиться з фільмом проєкту та знаходить стимул для відродження культури україноспіву в своєму родинному чи культурно-освітньому середовищі. Зокрема, у межах європейського благодійно-просвітницького туру автора міжнародними українськими школами було представлено результати проєкту «Живі мелодії села» та подаровано збірки пісень для учнів і здобувачів вищої освіти, які мають українське походження та проживають в Іспанії, Німеччині, Франції, Італії, інших країнах світу. Унікальність проєкту в тому, що відеоматеріали були записані за участю носіїв традиції україноспіву та фіксують сучасний стан розвитку народного мистецтва в селах Черкащини, даючи змогу успадковувати здобувачами вищої освіти факультетів мистецтв діалектні особливості вимови та виконавської манери.

Рекомендації з використання результатів проєкту (з посиланням на завантажування їх електронних матеріалів). Нижче подаємо інструкцію для викладачів україноспіву та здобувачів вищої освіти, що полегшить організацію роботи з матеріалами проєкту «Живі мелодії села» у освітній практиці:

1) за допомогою сканера к'юар-кодів звантажити електронну версію нотної збірки пісень (іл.1);

2) ознайомитися зі змістом нотної збірки «Живі мелодії села» та обрати твір для вивчення зі студентами факультетів мистецтв;

3) знайти відеофільм «Живі мелодії села» та відповідний твір в списку відтворення для слухання та вивчення (іл.2);

4) важливо співати вивчені українські пісні не тільки під час освітнього процесу, а й на концертах та в повсякденному житті, утверджуючи рідну мову та культуру україноспіву.

Іл.1 – К'юар-код з посиланням Іл. 2. . К'юар-код з посиланням на збірку пісень «Живі мелодії села» на відеоматеріали проєкту

Висновки та перспективи подальших розвідок. Розроблений нами проєкт «Живі мелодії села» впливає на національну самосвідомість, ідентичність, допомагає сформувати в здобувачів вищої освіти культуру україноспіву, світогляд та художньо-естетичні смаки, духовні цінності, розвинути музичні здібності та таланти, збагатити знаннями про традиції свого народу. Методичні напрацювання проєкту – нотна збірка та відеоматеріали є в інтернеті у вільному доступі для подальшого вивчення та популяризації кращих фольклорних зразків Черкащини здобувачами вищої освіти факультетів мистецтв. Використання результатів інноваційного проєкту «Живі мелодії села» у процесі фахової підготовки здобувачів вищої мистецької освіти сприяє забезпеченню вокально-педагогічного репертуару та перейманню з уст автентичних співаків співочої традиції, зафіксованої у фільмі «Живі мелодії села».

З метою поширення української пісенної культури, національно-патріотичного виховання молоді України впродовж чотирьох років результати проєкту активно впроваджуються в мистецько-педагогічній практиці. Подальші перспективи теми дослідження вбачаємо у розробці онлайн-курсу з вивчення пропонованого репертуару, написання методичних рекомендацій щодо виконання різних жанрів українських пісень, створенні навчальних програм та концертів за участю здобувачів вищої освіти факультетів мистецтв.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агєєв Д., Кисилевська Т. Вокально-педагогічний репертуар для баритона та баса. Передмова Л. Тоцької. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 258 с.
2. Вокально-педагогічний репертуар для високих та середніх жіночих голосів. Хрестоматія. Упор. Колосова Е. Г., Царук С. М. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2011. 216 с.
3. Живі мелодії села: Збірка пісень з методичними рекомендаціями, ілюстраціями та відеододатком. / Лоцман Р. О. Київ: «Рема-Принт», 2021. 54 с.
4. Кириліна І. Я. Вибрані твори. Корсунь-Шевченківський: ФОП Гаврищенко В. М., 2015. 272 с.
5. Матвієнко Н. М. Ой виорю нивку широкою. Київ : УЦНК «Музей Івана Гончара», 2003. 576 с.
6. Мережко Ю. В., Шепеленко Г. Б. Вокальні твори українських композиторів кінця XIX початку XX століття: навч. метод. посіб. для студентів ЗВО. Київ: Інтерсервіс, 2020. 180 с.
7. Народні обряди з репертуару гурту «Джерело» : Навчально методичний посібник. Редактор-упорядник Р. Цапун. Рівне : «Перспектива», 2003. 124 с.
8. Осадча В. М. Обрядова пісенність Слобожанщини: навч. посіб. Видавець Савчук О. О., 2011. 184 с.
9. Пісенний світ українознавства (Збірник народних, календарно обрядових та авторських пісень для дітей та дорослих). Упорядник В. П. Коротя-Ковальська. Кам'янець Подільський : ПП «Медобори 2006», 2011. 272 с.
10. Побережна Г. І., Щериця Т. В. Українська народна пісня : Навчально-методичний посібник. Київ: Вища школа, 2006. 151 с.

11. Подільські солоспіви: Навчально-репертуарний посібник. / Яківчук Г. В. Хмельницький: Видавець ПП Заколотний М. І., 2014. 90 с.
12. Чаплик К. М. Нові записи лемківських пісень. Київ, 2008. 72 с.

REFERENCES

1. Aheiev D., Kysylevska T. Vokalno-pedahohichnyi repertuar dlia barytona ta basa [Vocal-pedagogical Repertoire for Baritone and Bass]. Kyiv. 2021. 258 s. [in Ukrainian]
2. Kolosova E. H., Tsaruk S. M. *Vokalno-pedahohichnyi repertuar dlia vysokyykh ta serednykh zhinochykh holosiv*. Khrestomatia. [Vocal-pedagogical Repertoire for High and Medium Female Voices]. Ternopil. 2011. 216 s. [in Ukrainian]
3. Lotsman R. Zhyvi melodii sela: Zbirka pisen z metodychnymy rekomendatsiiamy, iliustratsiiamy ta videododatkom. [Alive Melodies of the Village]. Kyiv. 2020. 54 s. [in Ukrainian].
4. Kyrylina I., Lotsman R. Vybrani tvory. [Selected papers]. Korsun-Shevchenkivskyi, 2015. 272 s. [in Ukrainian]
5. Matviienko N. Oi vyoriu nyvku shyrokuui. [Oh, I'm Going to Blow My Nose Wide]. Kyiv. 2003. 576 s. [in Ukrainian]
6. Merezhko Yu., Shepelenko H. Vokalni tvory ukrainskykh kompozytoriv kintsia 19 pochatku 20 stolittia: [Vocal Works of Ukrainian Composers of the end of the 19th and the beginning of the 20th century]. Kyiv. 2020. 180 s. [in Ukrainian]
7. Tsapun R. Narodni obriady z repertuaru hurtu «Dzherelo». [Folk Rites from the Repertoire of the Band «Zherelo»]. Rivne. 2003. 124 s. [in Ukrainian]
8. Osadcha V. Obriadova pisennist Slobozhanshchyny. [Ritual Songs of Slobozhanshchyna] Kharkhiv. 2011. 184 s., il. [in Ukrainian]
9. Korotia-Kovalska V. Pisennyi svit ukrainoznavstva. [Song World of Ukrainian Studies]. Kamianets Podilskyi. 2011. 272 s.; il. [in Ukrainian]
10. Poberezhna H., Shcherytsia T. Ukrainska narodna pisnia. [Ukrainian Folk Song]. Kyiv. 2006. 151 s. [in Ukrainian]
11. Yakivchuk H. Podilski solospivy. [Podolsky Songs for Solo-singer]. Khmelnytskyi. 2014. 90 s. [in Ukrainian]
12. Chaplyk K. Novi zapysy lemkiivskykh pisen. [New Recordings of Lemky Songs]. Kyiv. 2008. 72 s. [in Ukrainian]

«LIVING MELODIES OF THE VILLAGE» IN THE VOCAL AND PEDAGOGICAL REPERTOIRE OF STUDENTS OF ART FACULTIES

Ruslana Lotsman

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Vocal Performance Department of
the Anatolii Avdiievskyi Faculty of Arts of the
Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University,
Honoured Artist of Ukraine,
m. Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-8500-1402
e-mail: rusyalotsman@ukr.net

Abstract. The article analyzes the peculiarities of applying the results of the innovative project of the author of the study – «Living Melodies of the Village» in the vocal training of students

of art faculties. The features of the implementation of the «Village Melodies Live» project are described, information about the participants and winners is provided. The article substantiates the importance and effectiveness of the innovative project «Living Melodies of the Village» in the vocal training of students of higher art education, describes recommendations for the use of video materials and sheet music in the process of learning Ukrainian singing and mastering a new vocal-pedagogical repertoire. The content of the song collection, which includes various folk songs of Cherkasy region and photographs of artistic works, is analyzed. Emphasis is placed on the importance of using video materials of the project, which allow you to hear and see authentic performers of Ukrainian songs and learn from them specific techniques and means of Ukrainian folk singing. The proposed materials – expedition videos and song's book of the project - are aimed at the musical, all-round spiritual development of students, their patriotic upbringing and enrichment of worldview, the formation of vocal and pedagogical repertoire and stimulation of scientific research and artistic and educational activities.

The article determines that the project «Living Melodies of the Village» affects national self-awareness, identity, helps students to master the culture of Ukrainian singing, to form a worldview and artistic and aesthetic tastes, spiritual values, to develop musical abilities and talents, to enrich knowledge about the traditions of their people. Links to Internet resources with the materials of the «Village Melodies of the Village» project are provided for their practical use in art pedagogy.

Keywords: innovative project, «Live Melodies of the Village», Ukrainian singing, vocal and pedagogical repertoire, video materials, song's book, students of arts faculties.

Стаття надійшла до редакції 31.08.2024 р.